

Frodes jagt på ØK-manden, Kaj Søren Kjærs krigsskæbne

-Da jeg besøgte min gamle skole, Kildevældsskolen på Østerbro, for over et år siden i forbindelse med skolens 100 års fødselsdag faldt jeg over et navn på skolens mindetavle over faldne tidligere elever fra skolen: ØK-manden, Kaj Søren Kjær. Jeg kendte overhovedet ikke noget til ham, men straks fik jeg lyst til at finde ud af, hvordan hans skæbne havde formet sig sådan, at han skulle mindes på denne tavle.

Frode Z. Olsen dvæler her ved Kjærs navn på mindetavlen i hovedindgangen til Asia House (foto Erik Ljunggren)

Vi kan også sige det sådan: En kriminalmand slipper aldrig sin profession. For det er nemlig tidligere kriminalinspektør og forfatteren, Frode Z. Olsen, der citeres her i indledningen. Han har sat sig for at følge Kaj Søren Kjærs dødsskæbne i de hårde krigshandlinger, da japanerne gik ind i Hong Kong i december 1941. Frode har siden været i kontakt med familie, arkiver og ØK for at finde spor, ligesom han har besøgt lokaliteterne i Hong Kong flere gange – hvor han i øvrigt også har gjort tjeneste bl.a. som forbindelsesmand mellem kinesisk og dansk politi.

Og selvom mange ØK-spor gik tabt under schalburgtagningen af hovedsædet i Holbergsgade, er det lykkedes Frode at få oplysninger via en rapport fra daværende kollega til Kjær i Hong Kong, Mogens Pagh, som slap igennem krigens rædsler. Pagh skriver i sin lange rapport, at netop Kjær var en tæt, tapper kollega, som han satte stor pris på.

ØK sendte i november 1936 den kun 23-årige nyuddannede shippingmand til dengang ØK's nyeste filial i Asien. Kort inden det japanske angreb, 8. december 1941, på Hong Kong meldte Kaj sig som frivillig i Hong Kongs hjemmeforsvar.

Først på aftenen, søndag den 7. december 1941, befandt Kaj sig på den lille militære landingsplads Kai Tak på Kowloon-siden. Han var tæt på at afslutte sin kontraktperiode på 5 år, men Danmark var besat. Hvor skulle han tage hen, hvis det overhovedet var muligt at rejse? Da Hong Kongs guvernør opfordrede alle mænd til at melde sig til forsvaret af Hong Kong, traf han sin beslutning. Han ville blive og gøre, hvad han kunne. Indkaldelsen til *Hong Kong Volunteer Defence Corps* og én uges basal træning kom hurtigt.

Søndag aften, 7. december 1941, stod Kaj sammen med folk, han knapt kendte. De var alle rekrutter. De skulle forsvare kronkoloniens flyvevåben mod en hårrejsende stor japansk hær.

Bare én måned tidligere havde Kaj været en ung ØK-ansat, hvis liv var at købe og sælge store partier råvarer lige fra mel over sojabønner, kul og øl til eksotisk træ. Churchills instrukser var utvetydige: Hong Kong skulle holdes længst muligt og japanerne tilføjes størst mulige tab.

Belejringen af Hong Kong Island varede til 18. december. Kajs kompagni blev en del af østforsvaret, som skulle forsvare Tai Koo Road i bunden af en slugt, som førte mellem Mount Butler og Jardine's Lookout. 600 meter oppe ad Tai Koo Road mødte Kaj Søren Kjær sin skæbne. Det vides ikke med sikkerhed, hvordan han døde og blev begravet på stedet.

Efter 18 dages kampe overgav Hong Kong sig. På den militære kirkegård i Sai Wan er hans navn indgraveret på en mindetavle: "Må deres navne leve for evigt". Sådan mindes vi også Kjær i Asia House og på Kildevældsskolen.

Frode Z. Olsens opklaring af Kjærs skæbne kulminerede i en stor artikel og net-kronik i Berlingske Tidende, 22. november, hvor Kjær ville være fyldt 100 år. Artiklerne har været årsag til reaktioner fra slægtninge til samtidige ØK-kolleger i Hong Kong som Mogens Pagh, der arbejdede humanitært, Kurt Wilkens, som delte skæbne med Kjær, og Jørgen Vibe Christensen, der tilbragte forfærdelige år som japansk krigsfange.

Kaj Søren Kjær faldt så ærefuldt som 28-årig.
ELJ

Kaj Søren Kjær fra tiden i ØK Hong Kong.

Frode Z. Olsen hører gerne, hvis nogen kender mere til Kjær på: frode.z.olsen@mail.dk

Villy Vestergaard

Steffen B. Hanssen

Ebbe Jæchel

Jørn Eriksen

Hartvig Jensen

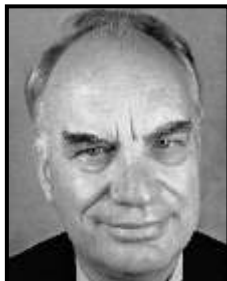
Jens M. Pedersen

Hubert Jensen

Magit S. Nilsson

Jan Erlund

Gunnar Jensen

Knud-Helge Andreasen

Jørn Hinge

85 år: 24.03 Jørgen Kraunsøe, Rammetofte 7, 2950 Vedbæk

80 år: 13.04 Villy Vestergaard, Becksvej 25, 7080 Børkop

14.04 Steffen Bjørn Hanssen, Rådhusgade 6, 1. MF, 6200 Aabenraa

15.04 Ole John Mohrsen, Olsbækeng 28, 2670 Greve

19.04 Ebbe Jæchel, Kongebakken 26, st. tv., 4000 Roskilde

20.04 Hubert Jensen, Ringtoften 95, st., 2740 Skovlunde

20.04 Margit Sjødin Nilsson, Hostrups Have 56, 4., 1954 Frederiksberg C

75 år: 18.03 Jan Erlund, Tuborghavnepark 20, 5. th., 2900 Hellerup

06.04 Jørn Eriksen, Havevej 7, 2970 Hørsholm

06.04 Hartvig Jensen, Veksøvej 30, 2700 Brønshøj

13.04 Jens Martin Pedersen, Kildeagervej 236, 8361 Hasselager

70 år: 17.02 Gunnar Jensen, Rønnebærvej 2 A, 4500 Nykøbing Sj.

22.04 Leif Rasmussen, 21 Hilltop Crescent, Fairlight 2094 NSW, Australien

28.04 Knud-Helge Andreasen, Ny Kirstinebergvej 12, 4800 Nykøbing F.

65 år: 02.03 Jørn Hinge, c/o United Arab Shipping Co., P.O. Box 55586, Dubai – UAE

60 år: 13.03 Carsten Højrup-Petersen, Kystvej 1, 2680 Solrød Strand.

15.03 Niels Henrik Jensen, Strandgade 30, 1. 1401 København K

05.04 Henrik Rasmussen, Månevænget 16, 2680 Solrød Strand

10.04 Torben Rasmussen, P.O. Box 738, Rye Beach, NH 03871 USA

16.04 Carsten Fredsbo, Højskolevej 1, 2960 Rungsted Kyst

For fødselarernes e-mail adresser henvises til www.eacclub.dk/Medlemsside. Husk at logge ind.

Dødsfald - Æret være deres minde

Poul Christoffersen, Fredensborg, tidl. Levison & EACgraphics, Indonesien og Singapore, er afdøet ved døden 30. november, 71 år.

Svend Erling Larsen, Varde, tidl. EAC New York, Liberia, Indonesien og Finansafdelingen, er afdøet ved døden 4. januar, 70 år.

Kig også på hjemmesiden

Redaktionen anbefaler, at medlemmerne også om muligt flittigt benytter klubbens hjemmeside, www.eacclub.dk, som indeholder alle relevante oplysninger om aktiviteter løbende opdateret. Og måske den opmærksomme læser allerede har noteret det nye format af klubbens billedgalleri (vist under afsnittet "Billedgallerier"). Det er absolut et besøg værd - men husk login."

Redaktionsudvalget udvidet

Der er kommet nye kræfter ind i bladets redaktionsudvalg fra og med nærværende udgave, nemlig Andy Vels Jensen. Andy skal fremover puste redaktøren, Erik Ljunggren, i nakken med inspiration og ideer i samarbejde med den øvrige redaktion, Erik Bøgh Christensen, Jørgen K. Jørgensen og Ole J. Mohrsen sammen med alle jer øvrige (se i øvrigt kolofonen på bagsiden).

Mohrsen udførte CSR for ØK – længe før, det blev moderne

Det er 63 år siden, Mohrsen via en dags omvej (han havde glemt jakken første dag) blev ansat i ØK som elev. Undervejs har han været den klassiske vej gennem udstationeringer fortrinsvis som tallenes mand, men mange husker ham ikke mindst som ØK-sportens nestor gennem 35 år (25 år som formand). Og han er fortsat aktiv nu som en uvurderlig bagstopper i ØK Klubben og såmænd også for nærværende blad som korrektorens konge m. m. Mohrsen har med andre ord været ØK's mand for Corporate Social Responsibility (som vi alle i dag kender bedre som CSR), længe før det blev moderne.

Det er ikke til at forstå, at den - at se til - unge mand, fra ØK elevårgang 1951, nu fylder 80 år. (Foto: Erik Ljunggren).

Men det var tæt på, at alle os, der har nydt godt af Mohrsen som kollega var blevet snydt af DSB. Han fortæller: - I min barndom drømte jeg om et liv ved Statsbanerne, hvor min morfar havde arbejdet. Den drøm forblev levende for mig, helt til jeg afsluttede realeksamen i Virum. Min klasselærer udbrød skråsikkert: Ole - du skal da i ØK!

Jeg havde ikke den ringeste anelse om, hvad ØK var. Men tilskyndet af min lærer henvendte jeg mig i Holbergsgade 2 sidst i juni 1951. Jeg blev kaldt ind til direktionssekretær A. Gärtner. Desværre var jeg ikke iført jakkesæt, så han sendte mig hjem med uforrettet sag og bad mig komme igen næste dag "iført mandfolketøj". Da jeg troligt troppede op dagen derpå, blev jeg vist ind til direktør H. V. Jacobsen. Han brølede til mig, at "vi har ikke brug for professorer, men folk som kan springe over bordene". Han hentydede til min ringe karakter i gymnastik – mg. Til min overraskelse afsluttede dir. Jacobsen samtalen med et spørgsmål om, jeg havde planlagt sommerferien. Det havde jeg ikke, og så fik jeg besked på at begynde arbejdet ved

Hovedkontoret førstkommande mandag, 2. juli 1951. Min elevtid var i Hovedbogholderiet, og efter afsluttet militærtjeneste fik jeg besked på at tage til Singapore, senere til Kuala Lumpur, hvor Jens Brix Westergaard stod for hjemmeferie. Der var afsat 6 måneder til det – jeg blev der i 7 år! Under dette ophold traf jeg Joan, som var på besøg fra UK. Vi blev senere gift under min hjemmeferie i 1960.

Jeg fik besked om at flytte til Bombay for at lede regnskabsafdelingen dér. Da ØK Indien var ved at blive solgt til indiske interesser, og vi løb ind i en del sygdom, anmodede jeg om overførsel til Hovedkontoret, hvor jeg kom til at starte i Hovedbogholderiet. Umiddelbart efter min hjemkomst fra Indien søgte ØKB's kasserer, kontorchef Victor Hansen, en afløser, det blev så mig, og senere tog jeg så imod opfordringen til at blive formand. Erik Jansen formulerede det godt nok til at jeg kunne være fungerende formand "indtil et passende emne blev fundet". Det "midlertidige" arbejde strakte sig over 16 år, indtil jeg i 1992 kunne overlade ledelsen til Peer Rosenfeldt, da jeg skulle forflyttes til Seven Oaks i England.

Det var midt i de turbulente dage for ØK i september samme år med ny bestyrelse og ledelse kort efter min ankomst til England. Og i denne forbindelse mødte jeg Kompagniets nye formand Jan Erlund og adm. direktør Michael Fiorini. Som det udartede sig, blev der ikke den fremtid inden for shipping i UK, som forventet, og jeg blev tilbudt at komme tilbage til København allerede i marts 1993 for at overtage opgaverne efter min gode ven og mentor, underdirektør Ib Henry Hansen, i Aktionærsekretariatet samt Finansafdelingen. Da udflytningen af ØK's hovedkontor til Singapore blev planlagt i 1997 anmodede jeg om at gå på pension.

I forbindelse med forberedelserne til ØK's 100 års jubilæum i 1997 deltog jeg i et udvalg ledet af Bent K. Kierkegaard. Efter jubilæet blev jeg tilbudt af Asia House bestyrelsen at påtage mig opgaven som leder af huset. Her opstod også tanken om at skabe ØK Klubben. Så i stedet for at afvikle EAC Sport, blev denne klub ændret til ØK Klubben i marts 1998 ved den stiftende generalforsamling, hvor jeg blev formand og Peer Rosenfeldt næstformand. Jeg fratrådte som formand i 1997, hvor Erik Bøgh Christensen tog over, men jeg er fortsat en meget tilfreds arbejdskraft for bestyrelsen.

ØK Klubben fylder stadig godt i kalenderen sammen med familielivet og engagementer i lokalområdet. ELJ

Her er Mohrsens liv:

- Født 15. april, 1934, i Helsingør. Elev i ØK, 2. juli 1951. Supplerende studier i Industrial & Financial Accountancy. Regnskabsmand fra elevtiden (i Hovedbogholderiet) til udstationeringerne i hhv. Singapore, Kuala Lumpur og Bombay.
- December 1966 tilbage til Hovedkontoret (Hovedbogholderiet). 1971 til Finansafdelingen. 1977 udnævnt til prokurist i Finansafdelingen. Udstationeringen i UK fra sept. 1992 - marts 1993. Underdirektør og leder af Aktionærsekretariatet marts 1993 - 1997 med reference til ØK's Finansdirektør, Steen Hemmingsen.
- Kasserer i ØKB fra udgangen af 1966 – 1976. Formand 1976 - 1992. Medvirkende til oprettelsen af ØK Klubben og første formand marts 1998 - 2007, hvor Erik Bøgh Christensen tog over.
- Gift gennem 53 år med Joan (née Asmus), bryllup i Epsom, Surrey, UK. Tre børn Birgitte (kaldt Gitte), Elisabeth (kaldt Beth) og Erik. Otte børnebørn og et oldebarn.

Palle Arildsen, Nykøbing F., ansat fra august 1975 til april 1981 i ØK som maskinmesteraspirant, med uddannelse på Nakskov Tekniske Skole, Nakskov Skibsværft, sejlads på ØK's skibe Falstria, Lalandia og Selandia, og dernæst Svendborg Maskinmester Skole med afsluttende "Udvidet Maskinmester Eksamen". 1981 - 1982 aftjening af værnepligt i Søværnet som sekundløjtnant med tjeneste på patruljebåden Daphne. 1982 - 1983

ansættelse på Tjærekompagniet, nu Tarco, i Nyborg. 1983 - 1998 ansat hos DSB/Scandlines på overfarterne Rødby-Puttgarden, flyvebådene København-Malmø, samt Gedser-Warnemünde/Rostock. 1999 - 2001 ansat i Elite Rederi A/S. Siden 2001 ansat hos A.P. Møller, hvor Palle startede på containerskibe som 2. mester. Blev hurtigt forfremmet til 1. mester og derefter til maskinchef. Sejlede gennem 10 år på Sydamerika-Europa på Luna Mærsk, men har for nyligt skiftet til Singapore-Australien-New Zealand ruten på Laust Mærsk.

Flemming Jørgen Nielsen, Dronningmølle, ansat i ØK fra 1966 til 1973, først som maskinmesterassistent for at slutte som maskinmester, med tjeneste i bl.a. m.s. Pretoria. Har derefter sejlet for K.I. Larsen som maskinchef. 1982 - 1983 ophold i Sydkorea som

ansvarlig for bygning af to produkttankere til Grundstad Rederierne i Stavanger. Dernæst hos Stolt-Nielsen og Teekay Shipping som maskinchef, herefter endnu en periode i Sydkorea, denne gang som tilsynsførende for bygning af Aframax tankbåde. Blev derefter ansat hos Burwain Tankers for i 1994 at komme til Wonsild & Søn, som blev til Clipper-Wonsild Tankers og senere til Clipper Tankers, i dag Nordic Tankers, hvor Flemming stadig er aktiv.

Niels Storinggaard, Farum, tidl. leder af EAC Shipping Bulk & FPCI fra 1985 - 1995, med kontor i Holbergsgade fra 1985 - 1987, i Vancouver fra 1987 - 1990, og igen i Holbergsgade fra 1990 - 1995. Begyndte sin karriere i Mærsk Tankers 1970, derefter befragter et par år i J. Lauritzen (Reefers), et års ophold i Amsterdam efterfulgt af nogle år i Wonsild & Søn. Derefter befragter i Knud I. Larsen herefter fulgte ØK ansættelsen. Efter ØK tiden kom Niels først tilbage til Knud I. Larsen som leder af tankafdeling, derefter 10 år i Nordtank/Brostrøm. Kom derefter tilbage til Mærsk Tankers, hvorfra Niels blev pensioneret i november 2013.

Kommende arrangementer.

Klubbens ordinære generalforsamling torsdag 27. februar kl. 18 i Asia House (Se indkaldelsen, der er lagt særskilt ind i bladet, med dagsorden og regnskab for 2013 samt budget for 2014). Traditionen tro afholdes generalforsamlingen samme dag, som ØK's årsregnskab for 2013 offentliggøres, og generalforsamlingen rundes af med orientering ved CEO Niels Henrik Jensen. Der er fri adgang for medlemmerne, men af hensyn til aftenens traktement - hvor spisning er gratis dog ikke drikkevarer - bedes man tilmelde sig forinden i lighed med andre arrangementer i klubben. Tilmelding på klubbens hjemmeside www.eacclub.dk eller med mail til klubbens adresse eacc@eacclub.dk, eller telefonisk til klubbens koordinator for medlemsarrangementer, Vibeke Lund, tlf. 3690 7818 mobil 4091 9799, eller klubbens sekretær, Inger Holbech, tlf. 4453 1432 mobil 2446 0069.

Kaare Vagner gæster klubben i Asia House, torsdag 27. marts kl. 18.30. Kaares emne er, "Et eventyrligt liv - fra gøgler til skibsreder". På baggrund af Kaare Vagners fornemme karriere i og uden for ØK, tegner det til at blive en interessant aften. Efter foredraget samles vi om Kaj Runchels lette anretning. I anmodes derfor om at tilmelde jer på sædvanlig vis (se ovenfor). Pris pr. deltager kr. 75, som inkluderer spisning, dog ikke drikkevarer, bedes indbetalt til klubbens bankkonto ved bekræftet tilmelding. For bankkonto nr. se kolofonen

nederst på bagsiden af dette blad, eller besøg klubbens hjemmeside www.eacclub.dk afsnittet "Arrangementer".

Uptown Jazzband besøger igen Asia House, torsdag 24. april kl. 19, i Asia House. Efter sidste års vellykkede aften gentager vi succesen med Uptown Jazzband under ledelse af Christian Eugen-Olsen. I pausen samles vi om Runchels lette anretning, hvorfor jeres tilmelding er nødvendig efter 'først til mølle

princippet' (det bliver givet igen et stort tilløbsstykke, så ryk gerne hurtigt...). Ved bekræftet tilmelding ser vi frem til at modtage jeres betaling, pris kr. 120,00 per person, for medlem + 1 ledsager, og kr. 150,00 for gæster i øvrigt, til konto nævnt i kolofonen på bagsiden af dette blad. Prisen inkluderer spisning, men ikke drikkevarer.

Banko! Det var tæt på, at Robyn og Henrik Flensborg skulle have assistance fra 3 x 34 ved klubbens årlige banko i Asia House, 4. december for at få alle deres gevinster med hjem.. Henrik sad med aftenens heldigste plader med banko og sidegevinster flere gange, og ikke mindst da kappestriden stod om hovedgevinsten, den store gavekurv. Det blev en ny uforglemmelig aften og fuldt hus som sædvanlig med omkring 80 medlemmer og ledsagere. Der var både høj stemning og kneben plads i Asia House's Parterre, som altid med Jens Høding som elegant bankomester i sin særlige ekspertise. I pausen nød alle Runchels gløgg og æbleskiver. Det var en dejlig aften. – På det ene billede

konstaterer Henrik med tilfredshed, at den store kurv er hans. På det andet billede ses, til venstre, Harry Gudme og hans hustru Dorrit, der kunne melde aftenens første banko, samt Tom Culmsee. (Foto: Birgitte Funch og Erik Ljunggren).

Årets arrangementer startede med herlig bowlingstemning – Årets første klubarrangement, den traditionelle bowlingaften, blev afviklet, 14. januar, på de fine baner i Tårnby hos Copenhagen Bowl & Events. Erik Solberg blev aftenens topscorer med 168 point, og på billedet af vindertrioen flankeres han af de tætteste konkurrenter, Annelise Hansen, 162 point, og Gunnar Jensen, 158. Gunnar går på det andet billede til bowlingkuglerne med stor koncentration. Og så et billede, der ganske klart understreger den dejlige stemning, der prægede hele aftenen: fra venstre Alice

Bøgh Christensen, JeeHee Boe og Diana Møller. Bladets hjemmelspige fra aftenen, Inger Holbech, konkluderer: Flot spillet d'herrer og d'damer. Ved den efterfølgende middag gik snakken livligt med opsummering og diskussion af aftenens hændelser. Fint arrangement af Birgitte Funch (som også har fotograferet).

Taler dansk og spiller ballut hver måned. Den Danske Mande Klub (DDMK) i Greensboro NC området har fejret deres 8. julefest med Carlsberg, Linie Aquavit, Glyngøre sild osv på bordet, meddeler Kim Bergenser. Vi mødes i øvrigt en gang månedligt for at tale dansk og spille balut, fortsætter han. Kim er i øvrigt udnævnt til "verdensmester" efter at have vundet balut'en i 5 år ud af 8. Deltagerne på billedet er hovedsageligt ex ØK folk, stående fra venstre:

Ras Fenger (ØK), Vagn Askjær (ØK), Bent Madsen (Norfab), Svend Hübner (Mærsk), Hans Flinch (Verdensbanken), Christian Skarring (ØK) Hans Falkner Jensen (ØK). På knæ: Anne Grethe Hoffman (medlem, så det er ikke udelukkende mandehørm...) samt formand og ballut-verdensmester, Kim Bergenser (ØK), som ønsker alle i klubben GODT NYTÅR.

Fra genstande til fortællinger i centrum

"Markante ØK-vinkler savnes" skrev Jørgen K. Jørgensen og Erik Ljunggren i seneste udgave af Nyt fra ØK Klubben i en anmeldelse af det netop åbnede, Museet for Søfart, i Helsingør. Det kommenteres nu af museumsinspektør Benjamin Asmussen, som skriver:

-I forberedelsen af Danmarks nye søfartsmuseum erkendte vi, at det ikke er muligt at fortælle alt om dansk søfart i de sidste 600 år i én udstilling. Derfor udvalgte vi otte fortællinger, der i første omgang skulle laves udstillinger om, sammen med en introduktion og en epilog.

Med valget af temaudstillinger, der går i dybden med forholdsvis snævre områder, bliver de valgte historier klarere og mere interessant fortalt. Til gengæld er der mange andre historier, som ikke er kommet med i første omgang, ligesom der ikke er en samlet kronologisk oversigt over de vigtigste begivenheder i søfartens historie. Vi vil derfor de kommende år løbende udskifte temaerne til nye fortællinger, så vi over en lang årrække kommer godt rundt i søfartshistorien. Derfor er vigtige og interessante historier som en samlet fremstilling af ØK's historie og fortællingen om SELANDIA's sejrsgang ikke med i første omgang. Til gengæld lover vi, at disse emner kommer med i fremtidige temaer.

ØK er dog allerede flot repræsenteret i udstillingen, "Om Bord". Her vises en model og tegninger af SIMBA til at fortælle om forholdene for besætningen på et klassisk motorskib. Skoleskibet KØBENHAVN spiller en vigtig rolle i udstillingen "Navigation og Verdensbilleder" og repræsenteres ved både værftsmodellen, film og breve til besætningen. I udstillingen "Alle tiders skibe" viser et maleri af SIAM kompagniflaget, mens KINA fortæller om de 200.000 tons forsyninger, som skibet

Benjamin Asmussen (t.v.) deltog ved premieren for den nye film om hospitalsskibet JUTLANDIA, 24. oktober, med museets gong gong fra skibet. Her er det formanden for veteranerne, Svend Jagd, der sætter filmen i gang med slag på gong gong'en som også blev anvendt ved åbningen af museet ved HKH Dronning Margrethe. I midten formanden for ØK Fonden, Jan Erlund, og Koreas ambassadør, Byung-ho Kim. (Foto: Hasse Ferrolde).

transporterede for de allierede under 2. verdenskrig. Det er vores håb at vores stemningsfulde udstillinger vil inspirere de besøgende til at lære mere om dansk søfarts historie, herunder ØK og H. N. Andersen. Derfor har vi også indrettet bibliotek i museets underetage, ligesom museets butik tilbyder historisk litteratur. På museets hjemmeside er desuden indgange til de store samlinger af genstande, billedarkiv, arkivalier og meget andet.

ØK dengang - for 25-50-75-100 år siden – ved Jørgen K. Jørgensen

For 25 år siden – 1989: Koncernens overskud var DKK 439 mill. og DKK 476.9 mill. ny aktiekapital samt konvertible obligationer øgede aktiekapitalen til 2.140,5 mill. Koncernen bestod af 130 selskaber, som beskæftigede 15.424 medarbejdere og havde interesser i 27 associerede selskaber.

For 50 år siden – 1964: HKH Prins Axel dør 14. juli 1964. Prinsen blev bisat fra Holmens Kirke og begravet i Bernstorff slotshave. Mogens Pagh overtog posten som formand for bestyrelsen og fortsatte med at være foresiddende, administrerende direktør. Prins Axels søn, HH Prins Georg, blev valgt til medlem af bestyrelsen.

For 75 år siden – 1939: Det første filialkontor i Australien åbnes i Sydney. M/S CANADA blev minesprængt ud for Grimsby, 3. november, på sin 14. rejse. Derved led ØK det første tab af et skib i forbindelse med 2. verdenskrig. Alle passagerer og besætningsmedlemmer blev reddet.

For 100 år siden – 1914: M/S ANNAM, som blev leveret fra B&W, 17. april 1913, blev i 1914 indsat som det første skib på en ny rute mellem Europa og Australien. ANNAM blev tillige det første oceangående motorskib, som kom til Australien og folk strømmede til langvejs fra for at se dette mærkelige skib uden sejl og skorsten. På hjemturen blev ANNAM i 1915 det første skib, der passerede gennem Panama Kanalen i østgående retning.

I bogen, Tilbageblik, skrev H.N. Andersen, at Kompagniets aktiekapital, obligationslån og henlæggelser i 1914 androg 54 mill. kr. Ved udgangen af året var flåden af damp- og motorskibe i fart og under bygning ca. 120.000 brutto registertons og med en lasteevne på ca. 200.000 tons. Kompagniet beskæftigede på sine kontorer, skibe, skove, savmøller og plantager og øvrige virksomheder ude og hjemme ca. 16.000 mennesker.

Det første filialkontor i Nordamerika åbnes i San Francisco.

SELANDIA II i krigsversion og på nye dækkeservietter

SELANDIA-skibene indskriver sig uslætteligt i ØK's historie. Rammen er nu endnu mere fuldendt i SELANDIA-rummet i Asia House's renoverede underetage, hvor nu også SELANDIA II i krigsaptering er på plads. Og alle bordene i underetagen er nu også forsynet med fakta og relief af SELANDIA I, II og III som dækkeservietter.

Krigsversionen er lånt af National- og Frihedsmuseet. Den var udstillet på Frihedsmuseet indtil branden, og den blev heldigvis reddet uskadt ud af flammerne. SELANDIA II blev beslaglagt af franske myndigheder i Saigon, 18. april 1940, altså 9 dage efter besættelsen af Danmark. Den følgende dag underskrev kaptajn Væring og øvrige ØK-officerer en deklARATION, hvor de lovede at fortsætte tjenesten om bord tro mod de allieredes sag. Efter første rejse under The Royal Navy Reserve Flag blev det til 29 rejser for transport af personel og forsyninger.

Efter de to første rejser blev "Selandia" malet camouflaged-gråt og kraftigt armeret med kanoner samt ramper for 50 mm raketter. På sin første rejse efter armeringen transporterede "Selandia" 500 soldater og 4.000 tons udstyr og ammunition til Mombasa. Hun kom ud for mange farefulde situationer, men slap gennem hele den lange krig uden tab af besætningsmedlemmer og skader. 1. juledag, 1945, blev en meget stor dag. I lighed med alle andre ØK-skibe i allieret tjeneste fik ØK lov til at føre Dannebrog igen, som udtryk for Danmarks allierede anerkendelse.

Ideen om de nye dækkeservietter med de tre SELANDIA-skibe er født af hovmester Kaj Runchel.

SELANDIA II krigsmodellen flytter ind i Asia House under husmester Claus Juul's kyndige overvågning – og Kaj Runchel præsenterer sin ide om SELANDIA-dækkeservietterne. (Foto: Erik Ljunggren).

Han fandt under oprydning lignende dækkeservietter udarbejdet af ScanDutch i sin tid – og en ØK-version fandt hurtigt lydighed. ELJ

JUTLANDIA-filmen på DVD

DVD-versionen i vedstående cover af den nye dokumentarfilm om hospitalsskibet JUTLANDIA sælges nu officielt hos <http://www.soefart.dk/?v=227> for 150 kr. + forsendelse 80 kr. DVD'en kan købes både i dansk og engelsk cover.

Filmen er mødt med meget stor interesse også på TV, DR K, med indtil nu samlet ca. 175.000 seere.

Kongehuset har også vist sin interesse udover støtte til Chroma Films produktion fra Regentparrets Fond, da Prinsesse Benedikte har besøgt Asia House til en personlig fremvisning, som det fremgår af billedet her.

Fra ØK-skibsdreng til mand

Silkeborg Museum vinteren over: Særudstilling om Ole Tofts ØK-dannelsesrejse på verdenshavene.

Hvordan bliver man voksen?

-Udgangspunktet er jo personligt, fortæller museumsinspektør Keld Dalsgaard Larsen. Men tidligere viceskoleinspektør og ØK-skibsdreng, Ole Toft, kom for et par år siden til museet og spurgte, om vi var interesserede i at se og høre om hans år som skibsdreng på ØK-skibe. Det var museet, og hermed rullede en for mig at se fantastisk historie frem om den 16-årige Ole, som for 50 år siden drog ud på verdenshavene til fjerne steder som Australien, Fjernøsten og Amerika. Tre ture som var med til at danne manden, Ole.

Personlig beretning.

Samlingen viser turenes personlige betydning, påpeger Keld Dalsgaard Larsen.

Ole Toft skrev dagbog, købte souvenirs, farvestrålende postkort og gaver til far, mor samt søstre. Det giver museet mulighed for at fortælle en almen historie med et personligt udgangspunkt. Særudstillingen åbnede 27. oktober og kører på Silkeborg Museum vinteren over. Kig gerne forbi ved lejlighed. ELJ

Se hele Henriks foto-reportage på www.eacclub.dk

I Klong Toey foto-fodspor.

"Den for mangen en sømand så navnkundige Klong Toey rute i Bangkok vil jeg også følge igen med mit kamera..." Den drøm og tanke opstod hos klubmedlem og tidligere medarbejder i flere ØK skibe som MALACCA og BASRA, ingeniør Henrik Steen Mortensen, TRYG Forsikring.

Henrik fortæller: - For snart et år siden fik jeg muligheden for at udfri drømmen om at følge den navnkundige rute for enhver sømand af ære med mit kamera, da jeg havde et helt døgn i Bangkok på vej hjem efter en uge på arbejde for TRYG i Philippinerne og Vietnam. Jeg tog afsted tidlig morgen

Henrik Steen Mortensen lader også drømmen fare ved denne model af SELANDIA III i Asia House: - Jeg anbefaler trygt turen til Klong Toey for gamle ØK-sejlere og -kolleger.

fra det hotel ved lufthavnen, jeg boede på, hvor metroens endestation nærmest lå lige under, så nemmere kunne det jo ikke være. Efter 5 stationer ankom jeg til stationen - her stavet Khlong Toei.

Og nærmest som et fata morgana dukkede Gaten (billedet øverst) til Klong Toey op for enden af vejen. Var shinet noget op og fået nyt tag, men lignede ellers sig selv som sidst jeg så den for 40 år siden. Et hurtigt kik mod venstre afslørede dog at hele hjørnet med Mosquito Bar, Venus Bar mfl. nu var en åben P-plads. Det gav et stik i hjertet, at se det sted med så mange minder nu ikke mere fandtes.

Tog også et smut ned til floden til glørværdige gamle East Asiatic Company bygning. Så den sidst for 3 år siden hvor jeg boede på naboen, Oriental Hotel, og dengang fremstod bygningen rimelig pæn omend ubenyttet og forladt. Det syn, der nu mødte mig, var ikke kønt. Hele bygningen fremstod mere eller mindre kondemneret, så det var meget trist at konstatere - nærmest forstemmende. Tænkte om det ikke var en sag at tage op for ØK Fonden og måske ØK Klubben?

ELJ

Formandens hjørne

Tak og velkommen

Jeg ønsker alle velkommen til aktiviteterne i 2014. Årets første klubarrangement var, som omtalt inde i bladet, en hyggelig og morsom bowling aften. 27. februar afvikles klubbens generalforsamling i Asia House, hvor vi også kan glæde os til, at CEO Niels Henrik Jensen, præsenterer ØK's 2013-resultat, som

offentliggøres samme dag.

Tre har besluttet at udtræde af bestyrelsen. De har alle været aktive i rigtig mange år med en helt ekstraordinær stor arbejdsindsats til gavn for alle klubbens medlemmer. Vi skylder at sige en kæmpe stor tak til Lars Boe, Inger Holbech og Vibeke Lund for deres enorme indsats. Ikke kun med hensyn til ulønnet tidsforbrug, men også for de mange ideer, initiativer og naturligvis de fysiske arbejdsopgaver, de har stået for, og derved været med til at sikre ØK Klubben som et godt forum for medlemmerne.

I en frivillig forening som vores udgør bestyrelsen infrastrukturen og holder klubben kørende. Det kræver et betydeligt personligt engagement af hvert enkelt bestyrelsesmedlem. Jeg er utrolig glad og opløftet over at en invitation til 3 nye medlemmer af bestyrelsen er blevet accepteret uden tøven. Som det fremgår af indkaldelsen inde i bladet, er det bestyrelsens anbefaling at Erik Ljunggren, Peter Michael Buron og Søren Bjørn Søgaard, der jo alle er kendte ansigter blandt klubbens medlemmer, indvælges i bestyrelsen.

Med venlig hilsen

Erik Bøgh Christensen.

NYT FRA ØK KLUBBEN udgives af ØK Klubben.

Redaktør: Erik Ljunggren, e-mail elj@asia-house.dk, der sammen med Andy Vels Jensen, Erik Bøgh Christensen, Jørgen Kjeld Jørgensen og Ole John Mohrsen udgør redaktionsudvalget. Udvalgets adresse er c/o ØK Klubben, Asia House, Indiakaj 16, 2100 København Ø, e-mail redaktion@eacclub.dk tlf. 3526 5611.

Telefonisk tilmelding: Vibeke Lund 3690 7818 / 4091 9799 eller Inger Holbech 4453 1432 / 2446 0069

Klubbens bankkonti: Nordea nr. 2144-4371327237- Danske Bank nr. 1551-16751790

Grafik og lay-out: John Busch, e-mail busch@eacclub.dk

Klubbens e-mail eacc@eacclub.dk og hjemmeside www.eacclub.dk

Næste nr. af medlemsbladet forventes udsendt april 2014